

ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 11^{ΗΣ} ΜΑΪΟΥ 1946

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΑΡΙΣΤ. ΚΟΥΖΗ

Ἄμα τῇ ἐνάρξει τῆς συνεδρίας ὁ Πρόεδρος κ. Ἄρ. Κούζης χαιρετίζει τὸν νέον ἀκαδημαϊκὸν ἐν τῇ τάξει τῶν Γραμμάτων καὶ τῶν Καλῶν Τεχνῶν κ. Κωνσταντῖνον Ρωμαῖον διὰ τῶν κατωτέρω, ἐγγειοῦζων αὐτῷ τὰ σήματα καὶ τὰ διαπιστευτήρια γράμματα τῆς Ἀκαδημίας:

Κύριε Κωνσταντῖνε Ρωμαῖε,

Μετὰ χαρᾶς δεξιούμαι ὑμᾶς σήμερον ἐπίσημως ὡς τακτικὸν μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἐν τῇ Τάξει τῶν Γραμμάτων καὶ Καλῶν Τεχνῶν παρακαλῶ δὲ νὰ παραλάβητε τὰ ἀκαδημαϊκὰ ταῦτα γράμματα τοῦ διορισμοῦ σας, ἀναρτήσητε δὲ τὸ ἐπίσημον ἀκαδημαϊκὸν τοῦτο σῆμα καὶ καταλάβητε τὴν καθιερωθεῖσαν δι' ὑμᾶς ἔδραν.

Κύριε Ἀκαδημαϊκέ,

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἀπ' αὐτῆς τῆς ἰδρύσεως ὅλως ἰδιαίτερος σημασίαν καὶ ἀξίαν ἀποδοῦσα εἰς τὴν Ἀρχαιολογίαν, τὴν ἱστορίαν δηλαδὴ, σπουδὴν καὶ ἔρευναν τῆς ἀρχαίας τέχνης, ἰδίᾳ δὲ τῆς προϊστορικῆς καὶ κλασσικῆς ἀρχαιότητος, ὥρισε τρεῖς ἔδρας τακτικὰς ἐν τῇ Τάξει τῶν Γραμμάτων καὶ Καλῶν Τεχνῶν, τὰς τῶν ἀειμνήστων ἀκαδημαϊκῶν Καββαδίου καὶ Τσουντα καὶ τὴν τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῆς Ἀκαδημίας κ. Γεωργίου Οἰκονόμου, μὴ ὑπολογιζομένων ἄλλων ἀκαδημαϊκῶν μετὰ ζήλου ἀσχολουμένων περὶ τὴν ἀρχαιολογίαν ἢ τὴν ἔρευναν ἄλλης περιόδου αὐτῆς.

Ἡ περὶ τὰς σπουδὰς ταύτας προσοχὴ καὶ μέριμνα τῆς Ἑλληνικῆς Ἀκαδημίας ἦτο ἢ πρέπει καὶ λίαν ἐνδεειγμένη, διότι διὰ τῆς μελέτης, ἀποκαταστάσεως καὶ ἐρμηνείας τῶν ὑπολειφθέντων ἐλληνικῶν μνημείων ἢ καὶ τῆς ἀναζητήσεως ἄλλων, οὐ μόνον ἠρῴσθημεν καὶ ἀρνούμεθα σπουδαιότατα καὶ πληρέστερα πορίσματα περὶ

τῆς ἀρχαίας Τέχνης, ἀλλὰ καὶ σοβαρωτάτας εἰδήσεις περὶ τοῦ καθόλου βίου τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν, πέραν τῶν διὰ τῶν γραπτῶν μνημείων ὑπολειφθεῖσων καὶ προσκομισθεῖσων, ὧν τινες μάλιστα παριστώμεναι μέχρι τινὸς ὡς μυθολογήματα ἀνεγνωρίσθησαν δι' αὐτῆς ὀριστικῶς ὡς ἀναμφισβήτητα ἱστορικὰ γεγονότα ἀμυθῆτου ἀξίας.

Δυστυχῶς ὁ πανδαμάτωρ χρόνος, ὁ φανατισμὸς καὶ ἡ καταστροφή καὶ σύλησις, αἱ ἐπιγερόμεναι ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἐπιδρομέων, ἐλάχιστα τῶν ἀρχιτεκτονικῶν, γλυπτῶν καὶ τοῦ χρωστῆρος δημιουργημάτων τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πνεύματος κατέλιπον ἡμῖν καὶ ἀτυχῶς τὸ πλεῖστον μόνον εἰς συντρίμματα. Ἄλλ' ὑπὲρ αὐτῶν ἠγέρθη ἀμέριστον τὸ ἐνδιαφέρον παντὸς τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, ὅστις προσελθὼν ἀρωγὸς εἰς τὴν ἡμετέραν ἀρχαιολογικὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικὴν Ἐταιρείαν καὶ συμμερισθεὶς τοὺς ὑπερτάτους κόπους καὶ μόχθους αὐτῶν, μεγάλως συνέβαλεν οὐ μόνον ἵνα μελετηθῶσιν ἐπιμελῶς τὰ ὑπάρχοντα, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀνευρεθῶσι καὶ ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ τῶν σπλάγχνων τῆς γῆς ἢ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης ἀπαραμίλλου κάλλους ἔργα τοῦ Φειδίου, τοῦ Πολυκλείτου, τοῦ Ἀλκαμένους, τοῦ Πραξιτέλους, τοῦ Σκόπα καὶ οἱ ἀνυπολόγιστου ἀξίας θησαυροὶ τῶν λοιπῶν περιδόξων καλλιτεχνῶν τοῦ ἀρχαίου κόσμου, ὧν ἡ μελέτη ἀπέδειξεν ὅτι τὸ ἑλληνικὸν θαῦμα ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ μεγαλοπρεπείᾳ καταδείκνυται καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ Τέχνῃ, ἐν ἣ καὶ ἂν ποτε ἐπίδρασίς τις ἐπεγένετο ἀπὸ ξένων ἀρχαιοτέρων ἐθνῶν, αὕτη μετεπλάσθη καὶ μετηλλάχθη ἐπὶ τὸ τελειότερον καὶ τὸ ἀκρότατον κάλλος, ὡς ἀριδῆλως δείκνυται ἐκ τῶν δημιουργημάτων τούτων τῶν μεγαλοπνεύστων Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν, τῶν πλήρων ὑψίστης εὐρυθμίας καὶ συμμετρίας, ἀνεπίκτου δ' ἁρμοῦνίας καὶ ἐκπάγλου χάριτος. Ὁ Παρθενῶν, τὸ Ἐρέχθειον καὶ τὰ ἀρχιτεκτονικὰ ἀριστουργήματα ἐν Ὀλυμπίᾳ, Ἐπιδαύρῳ, Δελφοῖς καὶ ἀλλαχοῦ, τὰ θανμάσια ἀνάγλυφα τοῦ διαζώματος τοῦ Παρθενῶνος, ἡ χαρίεσσα κεφαλὴ τῆς Πειθοῦς καὶ τοῦ ἐν αὐτῷ συμπλέγματος τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος, τὰ πάγκαλα ἀνάγλυφα τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ θόλου, ἡ κομψὴ κεφαλὴ τῆς Ἀρτέμιδος, ἡ νίκη τοῦ Παιωνίου, ἡ Ἀφροδίτη τῆς Μήλου, ὁ Ἐρμῆς τοῦ Πραξιτέλους, ὁ ἡνίοχος τῶν Δελφῶν, ὁ ἔφηβος τῶν Ἀντικυθέρων, καὶ λοιπὰ ὑπερόχου κάλλους καὶ χάριτος, τὰ ἐν μοναδικῷ ρυθμῷ καὶ θελογούσῃ ἁρμονίᾳ, ὡσεὶ ἐν ἐνεργῷ κινήσει καὶ ζωῇ, ἀριστουργήματα τῆς μεγαλειώδους καὶ λαμπρῶς ἀκτινοβολούσης ἑλληνικῆς τέχνης, τῆς μὴ μιμουμένης μόνον τὴν φύσιν ἀλλὰ καὶ μεταρσιουμένης πρὸς τὰ ὕψη καὶ τελειοποιούσης ὡς ἄριστα καὶ κάλλιστα τὰ ἐν αὐτῇ, ἀπομένουσι καὶ θὰ διαμείνωσιν ἔσαει τὰ θανμαστὰ πρότυπα ὑπερόχου τέχνης, ὡς φέροντα τὴν σφραγίδα τῆς αἰωνιότητος, ἣν ἔθηκαν ἐπ' αὐτῶν μοναδικαὶ ἀνὰ τοὺς αἰῶνας ἑλληνικαὶ χεῖρες ἐξαιρετῶν καὶ φωτεινῶν ἑλληνικῶν διαροῦν, δι' ὧν οὐ μόνον ἠνεχώρησαν αἱ ὁδοί, ἄς δέον νὰ ἀκολουθῇ ἡ Τέχνη, ἀλλὰ

καὶ καθωρίσθησαν ὀριστικῶς οἱ κανόνες οἱ καθοδηγοῦντες πρὸς τὸ ἀκριβῶς ἀληθές, τὸ ἰδανικῶς ὑψηλόν, καὶ τὸ ὑπερόχως ὠραῖον.

Κύριε Ἀκαδημαϊκέ,

Τοιαύτης σπουδαιότητος διὰ τὴν Ἑλλάδα Ἐπιστήμης ὀνηρὸν ἐργάτην καὶ ἐξαίρετον ἀντιπρόσωπον μετὰ χαρᾶς δεξιούμεθα ὑμᾶς σήμερον ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ, ὡς συμβαλόντα ἐν 45ετία ὄλη ἀξιολόγως εἰς τὴν πρόοδον αὐτῆς, ἅμα μὲν διὰ τῶν ἐρευνῶν, ἀποκαλύψεων καὶ ἀνασκαφῶν σας ἐν Τεγέα, Θέρμῳ μετὰ τοῦ ἀειμνήστου *Dörpfeld*, καὶ Καλυδῶνι μετὰ τοῦ Δανοῦ *Poulson*, ἅμα δὲ διὰ τῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Θεσσαλονίκης, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρ' ὑμῶν ἰδρυθέντος Μουσείου γυνύων ἐκμαγείων, καρποφόρον διδασκαλίαν σας τῆς Ἱστορίας τῆς ἀρχαίας Τέχνης καὶ τῶν ἐν Ἑλληνικῇ καὶ ξένῃ γλώσσῃ ἐπιστημονικῶν πραγματειῶν, περὶ ὧν ὁ ὑπὸ τῆς Συγκλήτου τῆς Ἀκαδημίας ὀρισθεὶς Γενικὸς Γραμματεὺς καὶ συνάδελφος ὑμῶν ἐν τῇ Ἀρχαιολογίᾳ κ. Γεώργιος Οἰκονόμος θέλει ἀμέσως κατόπιν εἰδικιώτερον ἀσχοληθῆ, καὶ ὧν τὸ σύνολον ὑπερβαῖνον τὰς τεσσαράκοντα ἐβραβεύθη τῷ 1936 ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας τῶν Γραμμάτων καὶ τῶν ἐπιγραφῶν.

Κύριε Κωνσταντῖνε Ρωμαῖε, ὡς εὖ παρέστητε ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ Ἀθηνῶν.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς κ. Γ. Π. Οἰκονόμος προσφωνεῖ αὐτὸν ἐκ μέρους τῆς Ἀκαδημίας διὰ τῶν ἐξῆς:

Κύριε Συνάδελφε,

Ἡ Ἀκαδημία τῶν Ἀθηνῶν σᾶς ὑποδέχεται σήμερον ἐπισήμως εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς ὡς τακτικὸν μέλος, μετὰ δὲ τὴν ὑπὸ τοῦ Ὄργανισμοῦ διαγραφομένην προσφώνησιν τοῦ Προέδρου τοῦ σώματος ἀπόκειται εἰς τι τῶν εἰδικῶν μελῶν τῆς Ἀκαδημίας ἢ εἰδικιώτερα προσφώνησις, ἢ ἀποτελοῦσα τρόπον τινὰ τὴν δικαιολογίαν τῆς ἐκλογῆς διὰ τῆς ἀναλύσεως τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἔργου τοῦ νέου συνεργάτου.

Χαίρω, διότι ὁ κληρὸς ἔπεσεν εἰς ἐμέ, ὅπως ἐκθέσω συντόμως, ἀλλὰ σαφῶς τὸ ἔργον φίλου συναδέλφου, ἀπὸ τοῦ 1905 συνεργαζομένου ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ ἀρχαιολογικῷ πεδίῳ τῆς πατρίδος.

Ἡ Ἑλλὰς ἔχει τὸ πλεονέκτημα, ὅπως καλλιεργῇ τὴν ἀρχαιολογίαν τῆς χώρας ταύτης οὐχὶ ἀπλῶς ὡς μορφωτικὴν, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐθνικὴν ἐπιστήμην, ὥστε τὸ καθῆκον τῆς προσηλώσεως πρὸς τὴν μορφωτικὴν ταύτην ἀξίαν νὰ ἀποβαίῃ βαθύτερον αἰσθητὸν εἰς πάντα Ἑλληνα, πιστὸν εἰς τὰς μεγάλας παραδόσεις τῆς χώρας καὶ φιλοτίμως ἐργαζόμενον πρὸς ἀνταξίαν συνέχειαν. Ἄλλ' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον συνήθως παρουν-

σιάζεται εἰς τὰ ὄμματα τῶν μὴ εἰδικῶν ὡς κατὰ ἀπλοῦν καὶ φυσικόν, ὡς μορφωτικὸς παράγων συνολικὸς καὶ κεκαθαρμένος, εἶναι ἀποτέλεσμα μακρᾶς συνθέτου ἐρεῦνης ἐπιστημονικῆς τε καὶ καλλιτεχνικῆς. Ἐὰν σκοπὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογίας εἶναι ἡ ἀνάκτησις τοῦ ἀρχαίου μνημειακοῦ κόσμου τῆς τε μεγάλης καὶ τῆς μικρᾶς τέχνης καὶ ἡ ἀναβίωσις τοῦ καλλιτεχνικοῦ συναισθήματος, τὸ ὁποῖον εἴτε ὁμαδικῶς εἴτε ἀτομικῶς ἐδημιούργησε τὰ καλλιτεχνήματα, ὥστε οἰονδήποτε προϊὼν τέχνης νὰ καθίσταται καὶ σήμερον προσιτὸν εἰς πάντα, τότε εἶναι προφανὲς ὅτι ἀπαιτεῖται ἀδιάκοπος ἐργασία καὶ ἀνασυγκροτήσεως καὶ πραγματικῆς καὶ αἰσθητικῆς ἐρμηνείας τῶν προϊόντων τέχνης, ὥστε νὰ πληρωθῇ ὁ σκοπὸς τῆς ἐπιστήμης. Ἐπειδὴ δὲ γνώμονες τοῦ καλλιτεχνικοῦ πολιτισμοῦ δὲν εἶναι μόνον τὰ προϊόντα τῆς μεγάλης τέχνης, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐλάχιστα ἀκόμη ἔργα τῆς μικροτεχνίας καὶ τῆς βιοτεχνίας, διὰ τοῦτο οἱ ἀρχαιολόγοι ὡς ἐπιστήμονες εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ἐξετάζουν πᾶν μνημεῖον, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ παράσχη οἰανδήποτε πληροφορίαν πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ὅλης εἰκόνας τοῦ πολιτισμοῦ εἴτε τῶν μεγάλων εἴτε τῶν μικρῶν περιόδων. Εἶναι δὲ ἀνάγκη νὰ τοισθῇ τοῦτο, διότι πολλάκις ἀκούομεν στομφώδεις ἐπικρίσεις ἀδαῶν κριτῶν, ὅτι δῆθεν οἱ ἀρχαιολόγοι ἀσχολοῦνται περὶ λεπτομερείας. Ἄλλ' ἡ ἐπιστήμη εἶναι ἀέναος λεπτομερειακὴ ἐρευνα, ὅπου δὲ αὕτη παραμελεῖται δὲν ὑπάρχει ἐπιστήμη, ἀλλ' ἐρασιτεχνικὴ ἐπιστημοφάνεια καὶ παθητικὴ ἔκστασις.

Τὴν γραμμὴν ταύτην ἠκολούθησε καὶ ὁ νέος συνάδελφος κ. Ρωμαῖος ὡς ἀληθῆς ἐπιστήμων.

Ἐκ Βουρβούρων τῆς Κυνουρίας ἔλκων τὸ γένος διήνυσε τὰς πανεπιστημιακὰς του σπουδὰς ἐν Ἀθήναις, ἐν Μονάχῳ, Βερολίνῳ καὶ Βόννῃ, συνεπλήρωσε δὲ ταύτας δι' ἰδίων μελετῶν ἐν μουσείοις τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἰταλίας, μεθ' ὃ ἐπανελθὼν εἰς τὴν πατρίδα διωρίσθη τὸ πρῶτον καθηγητὴς Γυμνασίου, τῷ δὲ 1908 Ἔφορος Ἀρχαιοτήτων. Ἐπὶ τινὰ χρόνον διηύθυνε τὴν Ἀρχαιολογικὴν ὑπηρεσίαν καὶ μετὰ ταῦτα ἀπὸ τοῦ 1928 μέχρι τοῦ 1939 ὑπῆρξε καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας τῆς ἀρχαίας τέχνης ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Θεσσαλονίκης. Καὶ ἀνασκαφὰς πολλὰς ἐξετέλεσεν ὁ κ. Ρωμαῖος καὶ ἐργασίας ἐπιστημονικὰς ἐδημοσίευσεν πολυαρίθμους. Δὲν θὰ εἶχε σκοπὸν τινὰ ν' ἀπαριθμήσωμεν ὀνόματα προκειμένου περὶ ἐπιστήμονος ἐρευνητοῦ προαγαρόντος τὴν ἐπιστήμην διὰ τῶν μελετῶν αὐτοῦ καὶ ἀποκτήσαντος δι' αὐτῶν εὐρεῖαν φήμην.

Ἦδη ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτοῦ ἐργασίας *Vasenscherben aus Eleusis* ἐφάνη ἡ πλήρης ἐνημερότης τοῦ ἐρευνητοῦ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἀγγειογραφίᾳ, ἡ εὐστοχος κρίσις καὶ ἡ εὐσυνείδητος ἱκανότης πρὸς ἐρευναν καὶ συναγωγὴν συμπερασμάτων εὐρυτέρας σημασίας ἐκ μνημείων, τὰ ὁποῖα ἦσαν, κατὰ τὸ φαινόμενον, ἀσήμαντα.

Ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ του ὡς Ἐφόρου Ἀρχαιοτήτων ὁ κ. Ρωμαῖος εἶχε πλέον

ἀκώλυτον τὴν εὐχέριαν καὶ ἀνασκαφὰς νὰ ἐκτελέσῃ καὶ τὴν Ἑλλάδα νὰ περιηγηθῆ καὶ μελετήσῃ τοπογραφικῶς. Δὲν ἐπεδίωξε πληθώραν ἀνασκαφῶν διὰ νὰ καταπλήξῃ διὰ τοῦ ἀριθμοῦ ἀπλῶς τῶν εὐρημάτων, ἀλλ' ἤσκησε τὸ ἀνασκαφικὸν ἔργον ὡς ἀληθῆς ἐπιστήμων ἐπεξεργαζόμενος λεπτολόγως τὰ εὐρήματά του καὶ ἐντάσσων αὐτὰ εἰς τὸν ἀρχαιολογικὸν θησαυρὸν μετ' ἀσφαλείας, ἢ ὅποια εἶναι ἀποτέλεσμα ἀκριβοῦς γνώσεως καὶ εὐσυνειδήτου παρατηρήσεως.

Μία τῶν σπουδαιοτάτων ἐργασιῶν αὐτοῦ εἶναι ἡ στρωματογραφικὴ ἔρευνα τῆς ὑπ' αὐτοῦ διεξαχθείσης ἀνασκαφῆς τοῦ τεμένου καὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Θέρμῳ τῆς Αἰτωλίας, διὰ δὲ τῆς προσεκτικῆς ταύτης ἐρεύνης ἐπεχύθη φῶς εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν ἱστορίαν τοῦ τόπου καὶ ἐσχηματίσθη σαφῆς εἰκὼν τῆς χρονολογικῆς διαδοχῆς τῶν μνημείων παρὰ τὴν ἐκ προτέρων ἀνασκαφῶν συγκεχυμένην τούτων γνώσιν. Εἰς αὐτὸν δὲ ὀφείλεται καὶ ἡ συγκρότησις τοῦ μουσείου τοῦ Θέρμου μετὰ τῶν σημαντικῶν αὐτοῦ κεραμικῶν εὐρημάτων. Ἐκ τῆς περὶ τὸν Θέρμον ἀσχολίας προῆλθε καὶ ἡ τοῦ Θεομίου Ἀπόλλωνος πραγματεία διὰ τῆς ὁποίας διεσαφήθη ἡ θρησκευτικὴ σημασία τοῦ θεοῦ. Τὴν αὐτὴν κλίσιν πρὸς ἔρευναν θρησκευτικῶν ζητημάτων ἔδειξεν ὁ κ. Ρωμαῖος καὶ ἐν τῇ δημοσιεύσει τοῦ ἐκ Ραμνοῦντος ψηφίσματος περὶ τῆς λατρείας τῆς Ἀγδίστεως ὡς καὶ περὶ τῶν εὐρημάτων τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος Τυρῖτα ἐν Κυνουριά. Ἡ ἐπέκτασις αὕτη τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπεξεργασίας διὰ τῆς θρησκευτικῆς ἐρεύνης εἶναι ἀναγκαῖον συμπλήρωμα τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρμηγείας, εἶναι δὲ εὐτύχημα, ὅταν ὁ ἐρευνητὴς αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην ταύτην καὶ ἔχῃ τὴν ἰκανότητα νὰ διεξάγῃ ἐκάστοτε τὴν ἔρευναν ταύτην. Τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα εἶναι ἐκπρόσωποι τοῦ διανοητικοῦ καὶ ψυχικοῦ βίου τοῦ τότε κόσμου, ἢ δὲ πλήρης αὐτῶν κατανόησις ἀπαιτεῖ εὐρεῖαν γνώσιν καὶ πολυμέρειαν, στηριζομένην οὐχὶ μόνον εἰς τὴν ἀρχαιομάθειαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν μελέτην τοῦ νεωτέρου Ἑλληνικοῦ βίου. Εὐστόχως δὲ ἤσκησε τὴν μέθοδον ταύτην ὁ κ. Ρωμαῖος. Δεῖγμα ἀδρόν καὶ ἡ νεωτάτη αὐτοῦ μελέτη περὶ τῶν Ἀναστεναριῶν τῆς Θράκης, ἢ ὅποια δι' εὐρείας συγκριτικῆς ἐρεύνης εἰσάγει τὴν ὀργιαστικὴν ταύτην Ἑλληνικὴν λατρείαν εἰς ἀσφαλέστερον ἐπιστημονικὸν ἐπίπεδον καὶ κατοχυρώνει αὐτὴν ἐντὸς τοῦ ἐθνικοῦ Ἑλληνικοῦ περιβάλλοντος ἀντικρούουσα εὐστόχως σαθρὰς σλαβικὰς ἀμφισβητήσεις δι' ἀφθόνου Ἑλληνικῆς λαογραφικῆς ὕλης καὶ ἄλλων τεκμηρίων εἰλημμένων ἐκ τῆς μακροτάτης Ἑλληνικῆς λατρευτικῆς παραδόσεως, διὰ τῶν ὁποίων ἅπαξ ἔτι ἀποδεικνύεται ἡ ἀδιάσπαστος συνέχεια τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς.

Τὴν περὶ ἀρχιτεκτονικῶν ζητημάτων εὐστοχὸν ἀσχολίαν ἔδειξεν ὁ κ. Ρωμαῖος καὶ διὰ τῶν μελετῶν του περὶ τῶν ἐκ Θέρμου καὶ Καλυδῶνος κεράμων, περὶ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Φιγαλείας καὶ τελευταῖον περὶ τῶν κεράμων τοῦ ἐν Κερκύρα ναοῦ τῆς Γοργῶς, ἀναπτύσσων τὴν αὐτὴν εὐσυνειδησίαν καὶ λεπτολόγον ἀκριβείαν καὶ

αύστηρότητα ὡς καὶ ἐπιστημονικὴν ἀσφάλειαν περὶ τὴν ἐξαγωγήν συμπερασμάτων πολυτίμων διὰ τὴν εὐκνησίαν τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαϊκῆς τέχνης.

Ὡς πρὸς τὴν ἀρετὴν ταύτην τῆς ἀρχαϊκῆς τέχνης τῶν Ἑλλήνων εἶναι ἀξία πύσης προσοχῆς καὶ ἐξάρσεως ἢ περὶ τοῦ Κούρου τοῦ Σουνίου λεπτομερῆς δημοσίευσις, ἣ ὁποία κατέδειξε δι' ἀκριβεστάτων παρατηρήσεων πλείστας ἐπὶ μέρους διαφορὰς καὶ ποικιλίας τῶν κατ' ἐνώπιον παριστωμένων ἀρχαϊκῶν ἀγαλμάτων, διὰ τὰ ὁποῖα δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι παρ' ὅλην τὴν ἀναμφισβήτητον αὐτῶν μετωπικότητα δὲν εἶναι μαθηματικῶς μετωπικά, ἀλλὰ παρουσιάζουσι πλαστικὴν κίνησιν καὶ ποικιλίαν, ἣ ὁποία ἐμφανίζεται καὶ εἰς αὐτὰ τὰ φυσικὰ πρότυπα, ἀποδεικνύουσι δὲ ὅτι ὁ Ἕλληνας γλύπτης ἤδη κατὰ τὴν ἀρχαϊκὴν περίοδον εἰργάζετο ἐλευθέρως καὶ αἰσθητικῶς, ἐμφυγῶν καὶ κινῶν τὰ πλαστικὰ αὐτοῦ δημιουργήματα, ὠθούμενος εἰς χειραφέτησιν ἀπὸ τῶν ξένων αὐτοῦ προτύπων ὑπὸ τοῦ καλλιτεχνικοῦ δαιμονίου, τὸ ὁποῖον συνετέλεσε τὸ Ἑλληνικὸν θαῦμα.

Καὶ κατὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ χαλκοῦ παιδὸς τοῦ Μαραθῶνος ἔκαμεν ὁ κ. Ρωμαῖος ἐνδιαφερούσας παρατηρήσεις περὶ τῆς κυρίας ὄψεως τῶν ἀρχαίων ἀγαλμάτων, τῶν ὁποίων ἢ ὀρθῆ ἀνίδρυσις εἰς τὰ σημερινὰ μουσεῖα παρουσιάζει τοιαῦτα ζητήματα. Ὑπεστήριξε δὲ εὐστόχως τὴν ὀρθὴν αὐτοῦ ἄποψιν ὁ κ. Ρωμαῖος καὶ μετέπειτα ἀντικρούων τὰς ἀντιρρήσεις τῶν ἀρχαιολόγων *Heidenreich*, *Schuchhardt* καὶ ἄλλων.

Ἀξιόλογα εἶναι καὶ τὰ πορίσματα τῆς μελέτης τῆς ἀναφερομένης εἰς ομάδα Τεγεατικῶν ἀναγλύφων τοῦ τύπου τῶν Θεοξενίων ἢ νεκροδείπνων, διότι διὰ ταύτης κατέστη σαφέστερον ὅτι τὰ τοιαῦτα ἀνάγλυφα δὲν πρέπει νὰ χαρακτηρίζωνται δι' ἐνὸς μόνου ἀποκλειστικοῦ ὀνόματος, ἀλλ' εἶναι ἄλλοτε μὲν θεοξένια, ἄλλοτε δὲ ἡρώων δείπνα, ἄλλοτε νεκροδείπνα καὶ ἄλλοτε ἄλλα.

Θὰ κατεπόνουν πολὺ καὶ ἡμᾶς, ἀγαπητὲ συνάδελφε, καὶ τὴν ἀκροωμένην ὁμήγυριν, ἐὰν προσέθετον τὴν ἀνάλυσιν καὶ ἄλλων ἐργασιῶν σας. Εἶναι ἱκανὰ τὰ λεχθέντα, ὅπως χαρακτηρίσουν τὸ ἔργον σας καὶ ἐξάρουν τὰς ἀρετὰς τῆς ἐπιστημονικῆς σας ἐρεῦνης. Ἀφωσιώθητε εἰλικρινῶς εἰς τὴν κλασσικὴν ἀρχαιολογίαν, μακρὰν δὲ παντὸς κόμπου καὶ ἀλαζονείας δι' εὐρείας μαθήσεως καὶ νηφαλίου κρίσεως προηγάγετε οὐσιωδῶς τὸ οἰκοδόμημα τῆς ἐθνικῆς ταύτης ἐπιστήμης καὶ ἐνισχύσατε τὸ λόγιον τοῦ ἐπιφανοῦς ἐκείνου κλασσικοῦ ἐπιγόνου, τοῦ Αἰλίου Ἀριστείδου, «τὸ δὲ ἀρχαιολογεῖν εὐγενείας». Ὅντως δὲ τίνος ἄλλου λαοῦ ἢ ἱστορία ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ πνευματικὸν καὶ καλλιτεχνικὸν περιεχόμενον ἀποπνεόν τόσῃν εὐγένειαν;

Ἄλλ' ἄς μὴ κρατῶ περισσότερον τὸ βῆμα εἰς βάρος τῆς ὁμίλιας σας.

Καλῶς ἦλθετε εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, ἀγαπητὲ συνάδελφε, καὶ καλὴν δύναμιν διὰ τὴν συνέχειαν!